

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I I .

Nr. 39.

Braşov, Sâmbătă 20 Februarie (4 Martie).

1899.

REDACTIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRĂSOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscriptele
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAŢIUNEA în Braşov şi la
următoarele Birouri de anunţuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max Augenthaler & Emerich Losner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroy & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garsonă pe o colonă 6 cr.
şi 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şase luni
8 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poştale din ţinut şi din
afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe şase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu duşul în casă: Pe un an
12 fl., pe şase luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât şi inserţiunile
sunt a se plăti înainte.

O lovitură de moarte grăniţerilor din districtul Năsăudului.

„Casa ta, şi ei stăpâni!“

Când Banffy, nu mult după ve-
nirea sa ca fişpan la Bistriţa, mai
fă numit şi comisar regesc, dăru
pentru comitatul întreg, ci numai
pentru districtul Năsăudului, atunci
un fruntaş grăniţer a dăş îngrijat:
„Băgaţi de seamă, că asta nu-i a
bună pentru noi grăniţerii; se gă-
tesce lucru mare contra noastră; tre-
buie să fim una şi să avem ochii în
patru, că grele lupte ne aşteptă!“

Şi avu dreptate bravul grăniţer.
Astăzi planul lui Banffy cu grăni-
ţerii nu mai este taină: a-i frânge,
şi pe urmă a-i maghiarisa; cu o cale
pote a-i mai şi pedepsi, pentru-că în
1848 au ţinut cu Impăratul.

Prea bine puşi i-a găsit Banffy,
mergând la ei: fiă-care grăniţer cu
casa sa, cu moşioara sa, la dăle alese
îmbrăcaţi cu sumane, pieptare ori
cojocă bogate; comunele cu munţi
şi păduri proprii, cu frumoase fonduri
şcolare şi de stipendii.

Şi Banffy s'a pus pe lucru, gă-
sindu-şi între ei o uneltă fără scrupu-
lă, pe omul banului — Ciocan.
Lucrul cel dintăi al lui Banffy a
fost: a băga frică în inteligenţa gră-
niţerilor. În scopul acesta el luă pro-
cesele verbale dela comitetul admini-
strator de fondurile şcolare grăni-
ţeresci şi dificultă aprăpe toate su-
mele votate dela 1861 încôce, ast-
fel, că unii membri se pomeniră îm-
povoraţi cu sume până la 20.000 fl.
şi mai bine. N'a plătit nimeni nici
un ban din sumele dificultate, dăru
frica i-a cuprins aprăpe pe toţi.

Al doilea lucru al lui Banffy i-a
fost: a porni contra grăniţerilor pro-
cesul Kemeneştilor pentru „munţii
revindicaţi“, pe cari grăniţerii îi a-
veau în posesiune neîntreruptă încă
din secolul trecut dela însu-şi Impă-
ratul lor. Banffy, ca ginere al unuia
din Kemeneşti, sciū să aducă trăba
acolo, ca grăniţerii, în mijlocul pro-
cesului, să primescă a plăti Keme-
neştilor pentru munţi sumulita de
345.000 fl. Înainte de proces, Keme-
neştii cereau grăniţerilor — prin fiş-
panul Lonyai din Marmaţia — pen-
tru munţi 150.000*)

Cât pentru plata sumei de
345.000 fl. Banffy n'a cerut grăni-
ţerilor decât să se învoescă, ca mun-
ţii lor, revindicaţi şi nerevindicaţi,
cu toate pădurile lor, să trecă în ad-
ministraţia statului, şi grăniţerii, po-
văţuiţi de Ciocan şi advocaţii lor,
s'au învoit, şi astăzi pădurile lor au
o administraţie, care consumă aprăpe
tot venitul pădurilor. Ce vreţi: mai
înainte grăniţerii îşi administrau pă-
durile lor prin doi forestieri, câte cu
700 fl. salar pe an; adă numai în
Năsăud sunt 4 forestieri, în Rocna
4, în Bistriţa şi Bărgău alţii, cu o
drăce de vigili de toate clasele, plus

*) Őre adevărat să fie, că din suma a-
ceasta au primit câte 15.000 fl. advocaţii
grăniţerilor Lica şi Man, ér alte 15.000 fl.
să le fi primit — Ciocan? Acesta pentru
cari servicii?

o direcţie mare în Bistriţa, numai
pentru pădurile grăniţeresci, c'un
personal numeros şi cu salarii grase,
ca din banii altora. Ce folos, că a-
cum pădurile se dau în arândă cu
preţuri mai bune? Vorba ceea: „Căş-
tig s'ar arăta bun, dăru nu iese ca-
pul banilor“.

Tot în această categorie de ma-
nopere „spre binele grăniţerilor“
cade şi clădirea noului gimnasiu,
pusă la cale de Ciocan, ca organ al
lui Banffy, şi care a costat 150.000
florini, din cari mai datoreşte încă
şi adă 96.000 fl. Şi bine înţeles:
noul gimnasiu este o clădire mise-
rabilă; săntit în 1888, deja până
acuma s'au făcut reparaturi la el de
vre-o 15.000 fl. Ar fi fost de ajuns
un gimnasiu cu vre-o 60.000 fl.;
vorba însă era să se facă risipă, ca
aşa fondurile să sece mai curând.
Au nu vedeţi, că şi la fonduri
Banffy a impus o administraţiune
prea scumpă pentru trebuinţele de
fapt?

Şi totuşi aşa se vede, că jert-
fele de până acum ale bieţilor gră-
niţeri încă nu sunt de ajuns; acum
se încercă „cruşii“ să le dea lovi-
tura de moarte. De mult se svonia,
că are a se construi o linie ferată în
valea Someşului mare şi că Ciocan, în
tovărăşie cu o cetă de Jidan şi sub
firma guvernului, adună sumele de
lipsă. Acum primim o veste din Bis-
triţa, de care ne îngrozim: vor adevă
să facă pe bietele comune grăniţere, stôrse
deja de jertfele de până aici, a vota în
scopul acesta suma de 500.000 fl. sau
o jumătate de milion, şi adevă con-
tragând un împrumut mare şi punând
ipotecă averile grăniţerilor, fără însă ca
ei să primescă vre-o dobândă după
suma votată, timp de 90 de ani. În
chipul acesta comunele vor fi stôrse
până la mēduvă, toate veniturile lor
se vor slei făcând faţă intereselor şi
anuităţilor împrumutului, ér când
plăţile n'ar urma punctual, atunci
tota averea imobilă a comunelor —
munţi, păşuni, păduri etc. — ar
ajunge sub dobă, — atunci comu-
nele ar fi nimicite.

Pericolul e iminent, şi e tim-
pul suprem, ca districtul întreg să
protesteze sus şi tare contra acestui
atentat diabolic, îndreptat asupra
averilor private grăniţeresci, şi să
facă guvernul a înţelege, că prin
astfel de uneltiri numai nemulţă-
mire, ură şi înverşunare se produce
în populaţiunea română din distric-
tul Năsăudului. Cum vin grăniţerii
să facă ei din sudărea lor căi fe-
rate speculanţilor de tot soiul?

Fruntaşii grăniţeri, în primul
şir preoţii, să înveţe comunele, că
nimenea nu le pote sili a aduce
astfel de jertfe. Legea silesce numai
a-se da terenul, pe unde merge ca-
lea; dăru şi acesta numai pe lângă un
preţ cuviincios, prevăcut în lege. Şi
când totuşi li-s'ar face silă, atunci
să trimită o deputaţiune de veterani
decoraţi la Majestatea Sa şi să-I
spună, că sunt loviţi, fiind-că I-am
fost cu credinţă în 1848. Au nu un
remarcabil funcţionar maghiar, pro-
curorul Jeszenszki, a declarat în

Cluşiū în procesul contra părintelui
Macavei, că „fapta grăniţerilor din
1848 este o ruşine?“ Adevă ruşine
să fiă a ţine neclintit la credinţa
juruită Monarchului său legitim?

Nu se pote. Majestatea Sa, care
a legat de stēgul grăniţerilor Năsēu-
deni marea medaliă de aur cu in-
scripţiunea „Für standhaftes Ausharren
in der beschworenen Treue im Jahre
1848“, nu va lăsa, ca ei să sufere
pentru credinţa, ce I-au păstrat'o
sub grele ispite în anul 1848.

Programul noului guvern.

Revenim adă mai pe larg asupra unor
părţi din vorbirea-program a noului minis-
tru preşedinte, ţinută în şedinţa de alaltă-
eri a dietei cu ocazia prezentării noului
cabinet înaintea camerei.

După-ce vorbi mai întâiū despre in-
cheierea păcii spunând, că pe baza acestei
păci a venit aici şi se va nisui sincer spre
pacificare, care să introducă conciliaţiunea
în spiritul public, fără însă a recunoşce
transacţiuni asupra principiilor, —

Col. Szell schiţă programul de muncă
al său. Mai întâiū, dăse, va urma alegerea
preşedintelui camerei, apoi se va pune spre
debatere proiectul de indemnitate, la care
anunţă deja un amendament privitor la le-
galizarea stării ex lex din cele două luni
trecute. Urmēză desbaterea proiectelor pro-
visorului despre pact. După acestea se va
începe desbaterea asupra bugetului, care
va trebui să se sfârşescă până la finea lui
Aprilie, când va urma desbaterea proiec-
tului despre judicatura Curiei cu modifi-
cările stabilite în compromis, şi împreună cu
acesta desbaterea asupra revizuirii regula-
mentului camerei. Numai după desbaterea şi
primirea acestor proiecte urmēză desbate-
rea proiectelor privitoare la pactul cu Aus-
tria. Pe aceste proiecte guvernul său pune
cea mai mare greutate. În privinţa acesta
guvernul stă firm pe baza legii dela 1867
şi ţine strins la litera ei.

Col. Szell vorbi apoi despre direcţia
lui politică. Ea este adevăratul liberalism.
Declară cu sinceritate, că dela acesta di-
recţie nu se va abate nici c'un pas, şi în
creaţiuni, în instituţiuni, în dezvoltarea poli-
tică şi culturală voescă înflinţarea statu-
lui naţional maghiar unitar. Pentru
opera acesta cere sprijinul şi încrederea
tuturor; va preţui, în acest scop, şi sprijinul
acelora, cari nu sunt în partida lui,
căci mare este lucrarea, ce-i stă înainte şi
fiă-căruia îi vine partea cuvenită în acesta
lucrare. Dăse mai departe în legătură cu
acesta: „Nu voiū să stau înainte c'un pro-
gram amēnunţit; nici-odată nu mi-a plă-
cut aşa ceva şi nici nu-mi place. Nu este
corect a duce lucrurile înainte pe timpuri
neprevăcute; timpul şi aşa nu pote fi con-
dus, şi e de ajuns, decă necesităţile situa-
ţiunii date ajung la valăre în politica ac-
tuală“.

În afacerile esterne, el este politicianul
păcii, ér columna principală a acesteia este
tripla alianţă. Pe lângă acesta susţinerea
de bune raporturi cu toate statele dinafară.

Raporturile cu Croaţia-Slavonia trebuie
susţinute pe baza art. de lege XXX: 1868.
Guvernul pune mare pond pe bunăstarea
şi pornirile bune ale acestor ţeri.

În afacerile financiare nu este permis
a se periclita echilibrul. Principiul acesta i
va da mult de gândit. Ca primă necesi-

tate pe acest teren se impune continuarea
regulării valutei. Va trebui apoi să se ocupe
cât mai curând cu reforma dărilor directe.

Ce priveşte armata, concurenţa pe
acest teren aruncă sarcini grele asupra po-
poraţiunii; sarcini noue însă nu se vor
arunca. Incât pentru honveţime, dezvoltarea
ei trebuie să zacă la inima tuturor.

Pe terenul bisericesc şi cultural minis-
trul preşedinte dăse, că guvernul îşi va ţine
de primă problemă scutirea drepturilor sta-
tului şi bisericeii pe lângă susţinerea neatinsă
a instituţiunilor create, apoi pacea confesio-
nală şi bunele raporturi dintre stat şi biserică.
(Aprobări în drēpta şi în stînga). Guvernul
urmăresce cu cel mai mare interes afacerea
autonomiei catolice, se va bucura decă şi speră
că cestiunea se va rezolva norocos, firesce cu
susţinerea integră a principiilor şi e con-
vins, că şi cealaltă parte (episcopatul catol-
ic) le va avé în vedere. Speră de aseme-
nea, că şi congrua se va regula cu suc-
ces. Ministrul continuă apoi astfel: „Inte-
resul de esistenţă al statului naţional ma-
ghiar este legat de cultură. De aceea avēnd
în vedere şi progresul în instrucţiunea pu-
blică şi experienţele vieţii practice, avem
multe de făcut. Guvernul ţinēnd seamă de
puterile financiare, va face şi pe acest te-
ren tctul, pentru a garanta dezvoltarea cul-
turală a ţerii“.

În ce priveşte justiţia, guvernul do-
resce a conduce afacerile şi codificaţiunea
în spiritul în care le-a condus Szilagyi. Cu
privire la afacerile de agricultură guvernul
va scuti ideea asociaţiunilor rurale şi va
rēspândi cunoscinţele agronomice. În pro-
gramul său guvernul a luat şi cestiunea
parcelărilor şi colonisărilor nu numai din punct
da vedere economic, ci şi politic social.

Regularea afacerilor vicinale (căi fe-
rate) este inevitabilă. Va revizui legea dru-
murilor de fier ou specială considerare la
scutirea posibilă a intereselor comunale şi
a fundaţiunilor de drum.

Vorba fiind si de administraţia, acesta
este una dintre cestiunile cele mai grave.
Pe terenul acesta vor trebui să se rezolve
scăderile şi lipsurile, cari nuse pot rezolva
decât armonice. Guvernul e de părere, că
în ce priveşte administraţia, trebuie să se
pună pe punctul de vedere al statificării.
Regularea pe această basă însă doresce s'o facă
fără a răni şi nimici autonomia municipală
şi comunală în întregul ei. Vor trebui să
se mai aducă în afacerea acesta câte-va
legi absolut necesare şi din punct de ve-
dere al garantării libertăţilor publice. În ca-
drele acestei reforme, trebuie să se creze
şi legea disciplinară şi pragmatica de ser-
viciu. Ideile conducătoare ale reformei vor
trebui să fie: unificarea, întărirea şi desvol-
tarea statului naţional maghiar.

Ministrul vorbi mai departe despre
spiritul, în care va administra ţera. „Când
am venit la acest loc — dăse el — am
adus cu mine părerea, de care sunt pētruns
de când mă ocup cu politica. Am venit cu
părerea şi cu intenţiunile, pe cari le-am
profesat în primăvara vieţii mele politice;
nu le voiū nega nici acum, când sunt în
tōmna vieţii. Lucrul acesta e fōrte simplu
şi puţin delicat. Voiū guvernarea, mă voiū
sui a conduce toate instituţiunile şi voiū
executa legile — cum nici nu pote face
altcum un guvern — astfel, încât fără deo-
sebite de naţionalitate, fără deosebite de con-
fesivitate şi fără deosebite de clasă, să mēsurăm
tuturor cu aceeaşi mēsură. Stēua mea con-
ducătoare spre acesta este stēua conducătoare

a ori-cărui guvern: lege, drept și dreptate". (Aplauze însufleteite).

Ministrul încheieă dicend: Să închidem porțile luptelor mari. Să sâvârșim muncă roditoare, succoasă și paclnică spre binele țării. Fiă, ca prima di a păcii să ducă în inimă căldura iubirii de patriă și să depărteze amintirile amare și dureroase. (Aplauze furtunoase).

După vorbirea-program a lui Szell s'au ridicat rënd pe rënd președinții partidelor din opoziție pentru a-și exprima sentimentele și a-și preciza atitudinea lor viitoare față cu noul guvern.

Horanszky (președ. partidei „naționale”) dișe, că spiritul conciliațiunii s'a manifestat deja în activitatea de până acum a noului ministru președinte, ăr acum se aude și din cuvintele lui. Oratorul se alătură întru tôte la desfășurarea cestiunilor de drept din programul guvernului, deorece vede, că ministru-președinte realizoază și în praxă ceea ce a promis. Nu dorește a-se ocupa amănunțit acum cu programul guvernului. Inșe nu află nici o piedecă în calea sprijinirii cu zel a guvernului pe baza principiilor desfășurate de primul ministru. (Aplauze).

Fr. Kossuth (președ. partidei independente kossuthiste) declară în numele partidei sale, că partida independentă a renunțat în compromis la lupta ei excepțională și acum își stau față 'n față principiile. Privesce în viitor cu conștiința, că partida independentă va ajunge la ținta finală, deorece drepturile națiunii numai așa au putut fi scutite pe baza dela 67, că sentimentul constituțional al regelui s'a manifestat din nou, și consilierul ce și-l'a ales acum a sărit în apărarea drepturilor națiunii.

I. Molnar (președ. partidei populare catolice) dișe, că deși salută cu bucurie noul guvern, partida populară va lupta mai departe pe baza dela 67, parte pentru a-se șterge unele din nefericitele legi bisericesti politice, parte pentru a-se modifica, și astfel a se restabili viața socială creștină. Partida populară ia poziție în contra statificării școlilor confesionale și pentru obligativitatea studiului religiunii. Ea urgitoază autonomia catolică, regularea congruei, soărirea dărilor, introducerea dărei pe bursă, lărgirea dreptului electoral etc.

G. Polonyi (în numele grupului ngro-nist) declară, că el și aderenții cer guvernare legală, dréptă, fără deosebire de confesiune și partid și în spiritul acesta va sprijini guvernul. Nu vor înceta inșe a flutura stindardul independenței de stat și a pretinde independența economică. Vom apăra autonomia municipală, ba vom nisui să se regenereze. Este dureros, că noul președinte al guvernului se înștrăinooază de deplina egală îndreptărire și de introducerea sufragiului universal cu vot secret.

Cu aceto ședința s'a închis la 12 și 55.

Propaganda socialistă în România.

S'a vorbit mult în timpul din urmă în presa și în corpurile legiuitoare române despre aceea, cum se face propaganda socialistă în România. Etă ce dișe inșuși ministru-președinte **Sturdza**, în discursul său ținut în discuția interpelării d-lui **Morțun**, despre aceto propagandă:

Am în mână o broșură editată de diarul „Lumea Nouă”. Titlul broșurei este „Desrobirea muncitorilor”. Aceto broșură este oficială, a socialistilor, căci „Lumea Nouă” din 20 Decemvre 1898 o recomandă expres „ca cea mai bună broșură de propagandă printre muncitorii”.

Am dinaintea mea trei din așa numitele „cărțicele”, tôte cu caracter oficial. Prima este „Statutele clubului muncitorilor plugari”. Am chiar unul din esemplare împărțit de d-l **Morțun** în 21 Ianuarie 1899 în Camera deputaților. A doua broșură este „Desrobirea muncitorilor”, și a treia „Catechismul femeii muncitorului”.

Etă ce citesc în cărțicia „Desrobirea muncitorului”:

„Ce 'i de făcut? Muncitorii de aici să

„fiă uniți și să se înțelegă cu socialistii de peste hatarē — cu Ungurii, Sârbii Bulgarii, Rusneacii, Mazurii, și așa mai încolo. Români trebuie să fie înțeles cu muncitorii de celelalte neamuri, decă vor să-și îmbunătățescă starea lor, așa de rea astăzi... Acei, cari vâ vorbesc contra muncitorilor străini, sunt lupi îmbrăcați în piele de oi, cari vor să vâ dușmănescă împotriva fraților de suferinți, ca să vâ potă mai ușor ține în robie, stăpânii de tôte neamurile”.

Nu e ore vedit, că se pune neamul la care aparținem la o parte, pentru a se căpăta sprijinul muncitorilor din alte țări. Las la o parte cestiunea, decă muncitorii englesi, francesi și germani vor da vreodată o lăscăe, ca să ajute pe muncitorul român. Vor trimite din contră în România cu mai tărie de ai lor, ca să aibă cu ce trăi și din ce se îmbogăți. Vom vedé mai departe, cum nu se preocupă socialistii nici de religiune, nici de legi.

În aceto privință este adevărată prăpastie de care ne separă pe noi național-liberalii de socialisti. Noi am înțeles și vom înțelegé, că avem să ne ocupăm și să ne preocupăm de țera noastră, de România, de poporul nostru, de Români. Pentru restul lumii, îi dorim tot binele: dăr fie-care să facă cum va crede, că e mai bine pentru dânsul. Nu avem să ne facem dascălii lumii, mai întâi pentru-că nimeni nu ne-a chemat să înțrăm înțr'acest serviciu internațional.

Acum să cercetăm cu ajutorul cărțicelei „Desrobirea muncitorului”, cum s'a înjghebat lucrarea. Etă ce se dișe:

„Făcând cluburi și partid puternic socialist, veți fi stăpâni pe țera, alegându-ve deputați omeni de încredere, cari să desființeze birurile cele grele și legile cele nedrepte și să facă altele, așa cum vor cere interesele clasei muncitoare”.

Și mai departe:

„Când partida va fi destul de tare, ar trebui să desființeze Senatul și să facă lege Camera cu deplină putere, fără a mai aștepta încălțitura Regelui”.

Așader se țintesc a face din socialisti un partid puternic, care să devie stăpân pe țera, — se declară legile în totalitatea lor nedrepte, organizarea constituțională actuală de răsturnată, birurile de desființate. Intemeiându-se pe aceste idei, cluburile se înființooază, consiliile generale și congresul le guvernără. Statutele devin astfel legea cluburilor.

Statutele se numesc *Lege*, care e menită să înlocuiscă pe celelalte și ca să între bine în capul țeranilor, că aceto este legea adevărată. Să examinăm dăr ce diș statutele.

Trei sunt scopurile clubului — de a statornici frăția și unirea în deobște între toți muncitorii; — de a lupta pentru luminarea și deșteptarea tuturor muncitorilor; — de a ajuta luptele partidului muncitor în ce privesce îmbunătățirea traiului și politica folositoare muncitorilor. Să examinăm fiă care punct, ce organizare căpătă.

Unirea și frăția în deobște. Cum să stabilizeșce? La articolul 3 al statutelor se dișe:

„Îndată ce vre-un țeran, membru al clubului, va suferi vr'o nedreptate, acel țeran, membru al clubului, va cere ajutor dela club pentru a da în judecată pe cel ce l'a nedreptățit”.

Clubul, înainte de a-i da ajutor, cercetooază situațiunea țeranului și mai înainte de tôte „decă cel, care cere ajutor, e membru al clubului și 'n curent cu plata; și spre mai mare precisiune se adaogă:

„Nici într'un cas nu se vor puté ajuta omeni, cari nu sunt scriși în club, șiu chiar decă sunt, cari au rămas datorii cu plata cotizației”.

Vedeți, domnilor, că ținta nu e așa de umanitară, precum să prezentă la prima înfățișare. La început e vorba de unirea și de înfrățirea tuturor; mai la vale inșe, unirea și înfrățirea într'o odăiță strimță, în care nu se află decăt acei muncitori — cari plătesc birul lor la club, și încă dintre acetiia numai acei, cari plătesc birul lor regulat.

Ba strășnicia merge și mai departe, căci la articolul 11 se dișe: că săteantul, care vreme de trei luni nu-și va plăti cotizația, nu va avé nici dreptul de a vorbi

în adunări, nici va puté cere ajutor când va voi să dea în judecată pe cei ce 'l nedreptătesc, și nu va căpăta aceste drepturi, până când nu-și va plăti datoria veche.

E adevărat, că în cărțicia „Desrobirea muncitorilor” se cere votul universal pentru a desființaa birurile cele grele — adecă darea personală de 6 lei, și că statutele, pentru a-se conforma acestei promisiunii, fără vot universal, cer dela membrii 30 bani pe lună, adecă 3 lei 60 bani pe an, chiar dela început, cu legea „Lumei noue”, peste jumătate dărei actuale. Care va fi cățimea cotizațiilor lunare mai târziu, despre aceto nu se vorbesc; se ascunde în negură. Se mai prescrie ce e drept, pentru siguranța, la articolul 8, că:

„Fie-care membru este dator să aibă o carte de membru dela partid, pentru care va plăti 25 bani și o va schimba în fie-care an”.

Ast-fel birul se ridică la 3 lei 85 bani.

Să vedem acum ce se face pentru luminarea și deșteptarea tuturor muncitorilor. Autorii îi deșteptă să vorbescă în intruniri „despre nedreptățile ce se întemplă țeranilor, despre mijlocele pacnice cu cari s'ar pune căpăt acestor nedreptăți, „despre foloșele unirii țeranilor, în sfârșit „despre tot ce interesooază mișcarea muncitorilor „plugari”.

Observați gradăția deșteptării și puneti-o în comperăție cu lucrarea ce s'a făcut, dela înființarea cluburilor până la mișcările ce au avut loc.

Dăr nedreptățile de unde vin? În lume mulți omeni sunt nedreptății de semenii lor, în tôte clasele societății. Nu se întemplă, că chiar părinții nedreptătesc pe copiii lor, frații se nedreptătesc între dânsii, și copiii se răsvrătesc în contra părinților? Aici inșe nu e vorba de aceste nedreptăți omenesti, ci numai două feluri de „asupritorii” există — proprietării și autoritățile.

Er lumina nu o caută în libertate, ci introduce o priveghere polițienescă, care nici în statele cele mai absolut guvernate nu esistă. În articolul 3, litera c, al statutelor se dișe anume:

„Săteantul ajutorat din banii clubului, e dator să pedepsă de a fi dat afară din club, să aducă comitetului dovadă de chibul cum a cheltuit banii, ca nu cumva să 'l cheltuiască pentru alt-ceva, decăt pentru interesul judecătii. Cei cari nu vor aduce asemenea dovești, pe lângă că vor fi dați afară din club, vor fi dați și în judecată”.

(Va urma.)

Perchisițiile în Paris s'au continuat și alaltă-eri și eri. S'au făcut perchisiții la președinții „Legii drepturilor omului”, la secretarii, cassarii și singuraticii membri ai acestei lige; mai departe la membrii „Ligei patrioților francesi” și a „apărării naționale”, apoi la br. **Legony**, președintele plebiscitar din departamentul Senei. La toți acetiia s'au confiscat numărôse obiecte și scrisori.

SCRIRILE DILEI.

19 Februarie v.

Papa bolnav. Din Roma se anunță, că starea Papei continuă a fi îngrijitoare. La început se dișea, că Papa e bolnav în influență, apoi că suferé de aprindere de plămâni. Fapt inșe este, că Papa avea mari flerbinteli pricinuite de o cistă dela fluierul piciorului stâng, care i-s'a produs înainte cu 30 de ani. Cista aceto a înțrat deodată în mare inflamație, care turbura întreg organismul pacientului. Medicii i-au recomandat să se supună la o operație, la ceea ce Papa numai cu greu s'a învoit. Operația s'a făcut și cu succes prin profesorul **Mazzoni**. Cista era de mărimea unei portocale. După operație pacientul s'a simțit ceva mai ușurat, inșe în considerarea adên oilor sale bêtărăneșe, sunt temeri de o catastrofă.

Reuniunea română de gimnastică și cântări din loc, după cum este cunoscut cetitorilor din convocarea publicată, își va ține adunarea generală poimâne, Duminecă, la 10 ore a. m. în sala de desemn a școlilor noastre. Aceto adunare se va

ține necondiționat, cu ori câtii membri vor fi de față. E de dorit inșe, ca numărul membrilor să fiă cât mai mare, căci e timpul să se manifeste un interes mai viu față cu soștea acestei vechi reuniuni a noastre, și prin înțelegere împrumutată să se caute a lua măsuri pentru a da reuniunii avântul reclamat de împrejurări și de spiritul timpului de azi.

Binefacătorul Greciei. Am amintit, că în Atena a murit dișele trecute marele bancher **Syngros**, care a lăsat pentru scopuri patriotice și de binefacere suma de 30 milioane. În testamentul răposatului se dispune, ca 3 milioane să fiă folosite pentru înființarea de școle și spitale; institutelor, cari aparțin patriarhului ecumenic, li-a testat 2 milioane, de-aseenea a testat sume mari institutelor de binefacere din insula **Chios**. O damă, care locuiesce în Viena și care e rudă cu **Syngros**, a căpătat 1 milion. Între moștenitorii bancherului sunt înșirați și regele și prinții regesci. Regele era să moștenescă o mare proprietate, prinții regesci fiă-care câte 1 milion și sora fostului ministru **Trikupis** 1/2 milion, inșe dispoziția aceto testamentară și-a retras'o la 1898 după rășboiul greco-turc. Este de interes a-se sci, că **Syngros** totuia pe regele, căruia îi era cel mai bun amic. Cu tôte acestea bogatul bancher era forțe modest, și modest a rămas până la morțe.

Cununiă. Poimâne, Duminecă, la orele 5 1/2 p. m. se va celebra în biserica S-lui **Nicolae** din loc cununiă d-rei **Elena Nastasi**, fiica d-lui profesor **Lazar Nastasi**, cu d-l **George Stocescu**. Sincerile noastre urări de fericire!

Cufundarea unei corăbii. Corabia „**Moravia**”, care circula între Hamburg și America și era de mărimea „**Bulgariiei**” (vapor trecut prin multe peripeții acum de curând), a suferit deunădi naufragiu. Catastrofa a pricinuit'o viforul, care a isbit corabia de-o bancă uriașă de nisip. În urma puternicei isbituri „**Moravia**” fû găurită și s'a cufundat cu atăta grabă, încăt personalul ei de serviciu (30 de inși) s'au înecat cu toții dimpreună cu căpitanul și trei oficeri.

Serată literară urmată de joc, va arangia în Năsăud societatea școlarilor dela gimnasiul superior fundațional la 11 Martie n. c. Intrarea: 50 cr. de persoană. Venitul curat e destinat în favorul fondului numitei societății.

Programa: 1) „Cuvânt de deschidere”, rostit de președintele societății **Teofil Tanco**, scol. cl. VIII. 2) „Hymn școlar”, cor mixt arangiat de **Emil Ștefanuț**, executat de corul școlarilor. 3) „**Dochia**”, studiu din mitologia populară de **Andrei Bugnariu**, scol. cl. VIII. 4) „**Nebunul**”, poezie de **G. Coșbuc**, declamată de **Fortunat Mureșan**, scol. cl. VII. 5) „**Asta horă-mi place**”, cor bărbătesc de **V. Vasilescu**, executat de corul școlarilor. 6) „**Vespasian și Popinian**”, dialog de **I. Negruț**, reproduc de **V. Gălățan** și **T. Domșa**, scol. cl. VII. 7) „**Barbu lăutarul**”, monolog de **V. Alexandri**, reprezentat de **O. Prădan**, scol. cl. VIII. 8) „**Datinii de nuntă**”, studiu de **V. Meruțiu**, scol. cl. VIII. 9) „**Nopțe bună**”, cor bărbătesc de **Emil Ștefanuț**, executat de corul studenților. 10) „**Dușmancele**”, poezie de **G. Coșbuc**, declamată de **V. Coșbuc**, scol. cl. VIII. 11) a) „**Arii naționale**”, de **Hinke**, executate pe violină de **Teofil Tanco**, scol. cl. VIII. b) „**Depărțarea**”, vals de **Emil Ștefanuț**, executat de orchestra școlarilor. 12) „Cuvânt de închidere”, rostit de vicepreședintele societății **V. Gălățan**, stud. cl. VII.

Teatru german. Mâne, Sâmbătă, se va reprezenta drama spaniolă „**Galeotto**” de **Iosé Echegaray**, prelucrată pentru scena germană de **P. Lindau**.

2 Pentru orășeni, funcționari, etc. cari au ocupațiunii sedentare sunt prafurile **Seidlitz** ale lui **Moll** cel mai bun remediu prin efectul lor la regularea mistuirei. O cutie 1 fl. se poté căpăta dișnic prin poște de cătră farmacistul **A. Moll** liferantul curții din Viena, **Tuchlauben 9**. În farmaciile din provinciă să se cëră preparatul lui **Moll** provédut cu marcă și ssubscriere.

Românii Istrieni.

Foia italiană „Il Piccolo“ din Triest publică un articol de un deosebit interes asupra populației române din Istria.

Autorul articolului spune la început, că spiritul național la acest popor este pierdut cu desăvârșire, precum pierdută îi este și conștiința propriei sale individualități naționale, căci Românii din Istria s'au confundat cu poporul slav, primind limba și obiceiurile acestuia. Articolul continuă apoi astfel:

Am cercetat cele ce s'au scris acum trei-deci de ani asupra Românilor din Istria superioară și centrală, și le-am confruntat cu informațiile noastre actuale relative la această populație. Compararea este, decât nu desastroasă, dăr foarte tristă: sate întregi, cari acum trei-deci de ani patru-deci de ani afirmau încă cu mândria originea lor ilustră, azi sunt stăpânite de Slavi și s'au adaptat la viața slavă.

La 1860 Kandler a calculat, că ar fi 10.000 de Români în Istria superioară și în valea râului Quieto, locuind satele Novacraca, Danne, Delenie, Gelsane, Sapiane, Mune, Lipa, Cosiane, Rupa și altele. Numele acestor localități sunt mai toate de origine romanică. O petă monumentală atestă, că teritoriile acestea au fost distribuite de către împăratul Claudiu printre soldații din legiunea lui Aulu Plautio. Arheologii mai găsiră aci o mare mulțime de pietri, inscripții, morminte, monete romane, dovedind nu o trecere repede a cuceritorilor lumii prin aceste locuri, ci chiar că elementul latin a fost autohton aci.

Azi însă numai Sejane (600 locuitori) își mai afirmă încă naționalitatea română. Și este într'adevăr de plâns, că copiii din comuna Sejane, vre-o 70, sunt siliți să frecventeze școala slavă din Muno, (alt sat, unde sub dăsa cenușă slavă mai svăcnesc de sigur focul vechei latinități).

Până acum câte-va decenii, toate aceste sate mai sus numite erau lipsite de școli, de preoți, de medici. Ele cunoscneau, ca autoritate, numai pe perceptor și pe gendarml.

De curând se introduseră școli în aceste localități — însă școli slave. Și când episcopii din Triest băgară de seamă, că satele astea n'aveau preoți, trimiseră acolo clericii — slavi.

Românii, cari totdeauna fuseseră maltratați, batjocoriți și porecliți, au primit fără rezistență școlile și preoții, cari aveau să-i desnaționalizeze; și, generațiile nouă crescură în nesconștința originii lor, decât nu chiar în dorința de-a face să fiă uitată această origine, ca o pată desonorantă.

Dăr, decât instrucțiunea din școlile slave li-a pus în gură o limbă slavă, — în care totuși sunt multe cuvinte românești, — nu a putut însă să le schimbe tipul fizic; locuitorii satelor amintite au același tip: sunt brunți, cu păr negru și creț, ochii negri vioi, inteligență desbătă, violenți și mândri.

A redeștepta în acele populații conștiința originii lor latine ar fi operă lungă și grea, dăr nu imposibilă. Instituirea unei școli românești și italiene la Segano ar putea fi semnalul deșteptării în întregul acest vast district. Școala ar trebui să fiă bilingvă, pentru-că să aibă și succes practic, familiarisând pe copii cu limba italiană, vorbită în cea mai mare parte a provinciei. De-altminteri, locuitorii din Mune, Gelsane, Sapiane, Cosiane, Sejane etc. vorbesc deja destul de bine italianese, mulțumită raportului lor continuu cu Trieste și Fiume.

Mai puțin ușor ar fi redeșteptarea conștiinței naționale, de vécursi amorfă, a locuitorilor din valea Quietului: din satele Slum, Raspo, Dolegnaves etc. Dăr greutățile n'ar trebui să ne descurajeze în opera sfântă de-a salva din complectă desnaționalizare acele fragmente, nu nevrândice, ale mării familii latine.

Pentru a avé institutori ai școlilor romano-italiene, ce ar trebui deschise în aceste sate, s'ar putea lua din Berdo și Se-

jane (localități încă pe față românești) câți-va tineri inteligenți, și aceștia să fi trimiși să studieze mai întâi în Bucuresci și apoi într'o școală normală din Italia. Pentru a obține acest rezultat sunt de-ajuns câți-va ani. Sacrificiile de bani nu vor fi de sigur înzădar: să se remarce, că în Valea-Arsă sunt peste 4000, din cari 6 optimi trec drept Croați sau Slavi, și tot atâta și în districtul Pingvente și Castelnovo.

Idei fundamentale în economia politică,

de Ioan Socaciu.

I.

1. Ființa economiei și principiul economisării.

Voința de-a trăi e înscută în fi-care făptură. Omul însă, având conștiința de prezent, trecut și viitor, pe lângă voința de-a trăi, are în sine tot de-odată și ninsuința de a-și îmbunătăți traiul.

Pentru susținerea vieții, pentru îmbunătățirea și indulcirea traiului nostru, pentru realizarea diferitelor dorințe și scopuri, ce avem, se cer multe mijloce. Se cere nutremânt pentru stăpânirea fimei, locuințe și vestimente pentru adăpostirea și scutirea trupului nostru; afară de acestea mai avem încă și alte multe trebuințe, căci omul nu e ca animalul, care, după-ce s'a săturat, stă liniștit până când flămândește din nou. Firea omenescă nu e staționară în trebuințele sale: dorințele și plăcerile omenesci sunt fără margini.

Mijlocele, cu cari acoperim diferitele noastre trebuințe, sunt pentru noi bunătăți; ne servesc spre bine, de aceea le vom numi cu un cuvânt „bunuri“.¹⁾

Multe bunuri se găsesc în natură gata, apte pentru întrebuințare, d. e. apă, aer, lumina și căldura soarelui, felurite fructe, rădăcini etc. Omul însă nu s'a mulțumit numai cu aceea, ce a găsit de-a gata în natură, precum s'au mulțumit cele-lalte viețuitoare de pe pământ, ci el, ajutat și împins fiind de superioritatea ființei sale, a iscodit și a făcut și își face necentenit bunuri de aceea, cari nu se găsesc în stare naturală apte pentru întrebuințare. Felurite mâncări și beuturi, mobile, instrumente de tot felul și alte lucruri, pe cari le folosim în viața de toate zilele, nu se găsesc gata în natură, ci și-le gătesc, și-le fac oamenii din materii existente în natură. Facerea sau gătirea lor costă muncă, care e împreună cu sacrificii, de aceea fie-care om, ținând cont de sine, va ninsui într'acolo, ca munca lui să nu fiă zadarnică, ci din contră să fiă cât se poate de folositoare scopului, ce îl are în vedere.

Acastă ninsuință însoțește atât procurarea sau agonisirea de bunuri cât și întrebuințarea lor. Sub conducerea acestei ninsuințe tot omul îngrijesce necentenit de traiul său, și de și, în măsură mai mare sau mai mică își procură bunuri, și le întrebuințează pentru acoperirea de trebuințe.

În această continuă îngrijire de traiu, continuă procurarea și întrebuințarea de bunuri, constă peste tot ființa economiei.²⁾

Omul, ca ființă rezonabilă, nu poate purcede orbiș la agonisirea și întrebuințarea de bunuri, ci lucră — și se așteaptă dela densul, ca să lucre — rezonabil, cu plan și cu chibșuință, ninsuind într'acolo ca să dobîndescă mai mult decât jertfesc, ca cu ostentă, cu jertfă personală cât se poate de puțină, să dobîndescă cât se poate de mare folos, cât de mult bine sau cât de mare plăcere personală, care va să dică cu cheltuella cât se poate de mică să ajungă folos cât se poate de mare. Acastă ninsuință și acest mod de-a lucra este un postulat al economisării, și a primit numirea de principiu economic sau „principiul economisării“.³⁾

(Va urma).

¹⁾ În limba germană se numesc „Güter“, în cea francesă „richesses“, „bogații“, și în cea engleză „wealth“, „bogații“.

²⁾ Cuvântul economic se derivă din cuvântul grecesc *oikos-nomos* = lege de casă, ținerea casei în ordine, care va să dică chivernisirea casei și administrația averii.

³⁾ Conduita economică, care va să

Literatură.

„Pintea Viteazu“, tradițiun, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteaganul. Acăsta, pe cât scim, e cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umbat Pintea. Se află de vânzare la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și la autorul în Reteag (Retteg). Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.).

ULTIME SCIRI.

Budapeșta, 2 Martie. Astăzi s'a făcut alegerea de președinte al camerei. A fost ales fostul ministru de interne Perczel cu 244 voturi contra lui Szilagy, care a primit 74 voturi, toate dela opoziție. Președintele de etate Madarasz și-a luat rămas bun dicând, că el întot-deuna a fost aderentul Ungariei independente, al democrației și al egalității sociale, dăr a știut, că în poziția sa ca președinte trebuie să-și stăpânescă convingerea și să aibă în vedere numai regulamentul camerei.

După acăsta a apărut Perczel în costum maghiar și și-a ocupat locul. Ministrul-președinte Szell a mulțumit lui Madarasz, care deși bătrân, a condus atâta timp desbaterile. Asemenea i-au mulțumit și conducătorii opoziției.

Apoi s'au ales vice-președinții camerei Tallian Bela cu 220 și Daniel Gabor cu 222 voturi.

În ședința următoare s'a pus la ordinea zilei continuarea desbaterei asupra îndemnității, ce a fost mai de mult întreruptă.

Budapeșta, 2 Martie. Astăzi la 5 ore partida apponyistă a ținut conferința anunțată, la care au luat parte și membrii din provincie ai partidei. S'a propus și s'a primit un proiect de rezoluțiune prin care — în legătură cu enunțatiunile făcute de Coloman Szell, cari consună cu vederile apponyistilor — se declară, că partida națională apponyistă vede sosit momentul de a părăsi punctul său de vedere opozițional intrând în partida guvernului, al căreia program se unesc acum cu al ei și sprijinind guvernul lui Coloman Szell. Contele Apponyi, care din cauza morții tatălui său George Apponyi n'a putut lua parte la conferință, a telegrafat: „Cu voi am fost, cu voi voi rămân“.

Budapeșta, 3 Martie. Baronul Desideriu Banffy fū numit mareșal ungueresc al Curții.

Viena, 2 Martie. Oficioul „Fremdenblatt“ vorbind de discursul program al ministrului președinte Szell dice, că acesta s'a declarat aderent din convingere al constituțiunii dualiste și a pactului dela 1867. Ungaria a trecut dăr peste crășă, fără ca ideea dualistă să se fi întunecat. Speră, că acum și definitivă regulare a raporturilor economice dintre Austria și Ungaria va corespunde scopurilor dualismului. Acum continuarea comuniunii economice este asigurată. Programul

dică principiul economic său al economisării s'a format deja de mult. Quesney, unul dintre întemeetorii științei economice, dice, că perfecțiunea conduitei economice este a obține cea mai mare augmentare (înmulțire) posibilă a plăcerilor, cu cea mai mare micșorare posibilă a cheltuelilor (d'obținere la plus grande augmentation possible des jouissances par la plus grande diminution des dépenses, cost la perfection de la conduite economique):

Economistul englez Senior formulăză una dintre cele patru aksiome fundamentale ale sale ast-fel: tot omul să caute, ca pe cât numai se poate, să-și înmulțescă averea cu sacrificiu cât se poate de puțin. Proudhon vede legea cea mare economică în a produce cu speșele cele mai mici posibile cea mai mare cantitate de valori (produir aux moindres frais possibles la plus grande quantité de valeurs).

lui Szell va fi salutat în Austria cu sinceră simpatie, ca o nouă învingere a curatei și neturburatei idei dualiste.

Roma, 2 Martie. Papa a avut o noapte mai liniștită. Spre meșul nopții, după ce a luat o supă ușoră cu puțin cognac, a adormit. Frigurile au fost ceva mai pronunțate peste noapte.

DIVERSE.

Un popor întreg înrudit. În proprietatea Angliei se află departe, la mijlocul Oceanului pacific, o mică insulă, al căreia nume este Pitcairn. După vreme îndelungată, la finea anului trecut s'a trimis din partea Angliei o corabia de rășboiu, ca să cerceteze această mică proprietate. Corabia s'a întors zilele acestea îndăr și căpitanul a făcut raport despre cele vădute și esperiate. După acest raport, insula are în prezent 70 locuitori bărbați 71 femei. Toți aceștia derivă dela cele patru familii, cari între anii 1859 și 1864 au emigrat acolo din insula Norfolk. Chiar și cele patru familii dela început erau înrudite deapropo unele cu altele, ér astăzi toți locuitorii insulei formăză așa dicând o familie. Se înțelege de sine, că aceste raporturi de înrudire au avut urmări păgubitoare asupra urmașilor. În privința corporală, aceștia, cei drept, sunt sănătoși și sdraveni, dăr în privința spiritului se află într'o rapidă decadență față cu cei din insula Norfolk. Simțul moral al lor este timpit, modul de gândire și peste tot activitatea spiritului lor cu puțin se deosebesce de-a animalelor. Căpitanul e de părere, că peste puțin timp întreg poporul va deveni timpit și năuc. Altă scăpare nu e pentru ei, decât decât în timpul cel mai scurt vor fi colonizați cu toții în vre-un ținut mai locuit, unde prin cășetorii să se amestece érași cu oamenii de cultură mai înaintată.

Cum își petrec milionarii. Milionarul din Australia, James Tyson, fiind întrebat odată, că în ce-și găsesc distracția cea mai plăcută, respunde că în lupta cu fiarele. Acăsta i-a fost petrecerea cea mai plăcută a lui în totă viața. Vénatul îl ocupa atât de mult, încât nică-odată nu-i rămânea timp să mērgă nică măcar la biserică, ori la teatru ba nu putea să dea nică măcar vre-o cină. Când era în etate de 71 ani se hotărî să lase vénatul și să ducă o viață mai liniștită, dăr după câte-va săptămēni i se urise și se întorse érași la predilecta lui ocupațiune cu convingerea, că vénatul ofere omului singura plăcere curată și adevărată. — I. Rockeber, cel mai bogat om din lume, a căruia avere colosală trece peste 400 milioane dolari, iubesc cu pasiune cântecul în violină. Când poate să cânte neconturbat câte-va minute cu violina sa, pentru întreaga zi se simte fericit. — D-ra Hetti Green, proprietara unei averi de 250 milioane, afară de ocupațiunea de cancelariă nu cunoșce nică o plăcere. Cel puțin 12 ore la zi petrece în cancelariă la masa sa de scris, de unde dirigēză administrarea milionelor. Mai este însă și un alt lucru, pe care-l face cu plăcere. În fi-care an cel puțin de 2—3 ori își adună catrafusele și se mută în altă locuință. Pentru ea însă acest lucru nu constituie nică o greutate, căci întreg mobilierul îi incape pe o trășură. — Edward Bain regele drumurilor de fier, de gēba se silesce de ani de zile să-și găsescă astămpēr, căci pasiunea de-a face călătorii cu drumul de fier este atât de înrēdăcinată în el, încât nu se simte bine, decât numai când se află în tren. Când în urma unor călătorii mai lungi îl cuprind obosēla, el se retrage încet în câte-ua unghiu al vagonului și așteșce puțin. Acasă el nu poate dormi. — George Gould, Iohn Astor Barles Pratt și alți milionari tineri au învęțat să înmāneze mașinele de vapor și adese-ori își petrec timpul conducēnd locomotive. Alții își găsesc plăcerea și lucrurile în grădinarit, prășirea vitelor etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Mătase-Foulard 65 cr.

pană la fl. 3.35 metru — japoneze, chineze etc., în desenurile și culorile cele mai nouă, precum și **Mătase-Henneberg** neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14 65 metru, — în cele mai moderne țesături, culori și deseneuri. Particularilor li-se trimit în casă franco și liberate de vamă. **Mostre** se trimit imediat la cerere.

Fabricile de mătăsuri ale lui **G. Henneberg** (liferant al curții c. și r.) **Zürich**,

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Martie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.90
Renta de corone ung. 4%	97.-5
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.30
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.50
Bonuri rurale ungare 4%	98.30
Bonuri rurale croate-slavone	97.-
Impr. ung. cu premii	161.75
Bonuri pentru reg. Tisei și Seghedin	141.25
Renta de argint austr.	101.05
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	120.20
Lesuri din 1860.	140.10
Acții de-ale Băncii austro-ungară	922.-
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	397.-

Acții de-ale Băncii austr. de credit.	369.60
Napoleondori	9.55 1/2
Mărci imperiale germane	58.97 1/2
London vista	120.45
Paris vista	47.77 1/2
Rente de corone austr. 4%	161.55
Note italiene	44.25

Cursul pieței Brașov.

Din 3 Martie 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.47	Vënd.	9.49
Argint român. Cump.	9.44	Vënd.	9.46
Napoleond'ori. Cump.	9.50	Vënd.	9.53
Galbeni Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusescei Cump.	127.-	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcescei Cump.	10.70	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	101.-	Vënd.	102.-

„Aurora”, societate de imprumut și păstrare în Năsăud.

INVITARE.

Domnii membrii a societății de imprumut și păstrare „AURORA” sunt invitați a participa la

adunarea generală a XXV-a,

care va avé loc **Duminecă în 26 Martie n. 1899 la 10 ore a. m.** în sala școlii fundamentale populare superioare din Năsăud.

Pentru cazul când acesta adunare nu s'ar puté ținé din lipsa voturilor recerute, prin această se convócă tot-odată a doua adunare, care va avé loc în 9 Aprilie 1899, la óra și locul fixat, în care vor aduce hotăriri valabile membrii prezenți.

Ordinea zilei:

1. Raportul direcțiunei și al comisiunei cenzurătoare.
2. Statorirea bilanțului pre anul 1898, distribuirea profitului, darea absolutoriului pentru anul de gestiune expirat.
3. Alegerea alor doi membrii în consiliul administrativ pe timp de 3 ani.
4. Alegerea comisiunei cenzurătoare pe timp de un an.
5. Propunerile consiliului administrativ și eventual alte propunerii insinuate în sensul statului.

Năsăud, la 26 Februarie 1899.

2—3.517

Direcțiunea.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou, se binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

ASTHMĂ, Suferințe de pept, tusă,

cum și toate bôlele, **catere** de ale canalului de respirație, gâtlegiū, plămâni, greutate de respirație, asthmă, flegmă, tusă măgărească, rēgușelă, gâdilitură la gât, început de tuberculôsă se pot depărta mai bine și mai ușor cu întrebuintarea renumitului și după prescripțiunea medicală preparat și recomandat **Ceaiu Sf. George**, un pachet à 50 cr. și praful care aparține ceaiu prafu Sf. George, o cutie à 50 cr., împreună cu prescripțiunea întrebuintării.

Succes se simte după câteva zile.

Mai puțin de 2 pachete nu se trimit. La trimitere cu poșta 20 cr mai mult, pentru pachetare și espediare.

Tote comand le sunt a se adresa

direct la St. Georg's-Apotheke, Wien, V/2, Wimmergasse 33. Să se trimită prețul înainte cu mandat postal.

ANUNCIURI (insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.”

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul à 5 cr. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutlă este provédută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbiciose la stomach și pântece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeescei a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutlii originale sigilate l fl. v. a.

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provédută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este fórte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răcelă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sâpun de copii și dame fabricat după metodu cel mai nou pentru cultivarea rațională a pele, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți 20 cr. Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucată de sâpun pentru copii este provédută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provinciă se efectuează dînic prin rambursă postală.

La depozite se se ceră anumit preparatele provédute cu iscalitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provédut cu cele mai bune mijlôce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta **orice comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în aur, argint și colorii.

REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ, LITERATURĂ și DIDACTICE

BILANȚURI.

STATUTE.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.

FOI PERIODICE.

Coverle, în toată măzimeca.

BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.

TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ și DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ și în colorii.

PREȚURI-CURENTE și DIVERSE

ANUNȚURI.

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.